

Fusjoner og ny teknologi kan spare strømkundene for mer enn 2,6 milliarder kroner i året

En analyse av nettselskapenes erfaringer fra gjennomførte fusjoner viser at de potensielle kostnadsgevinstene er betydelige. I tillegg venter bransjen gevinster ved å ta i bruk nye digitale løsninger. En beregning der vi antar utstrakt bruk av digitale løsninger og reduksjon i antall nettselskap gjennom fusjoner, viser at nettkundene til sammen kan spare mer enn 2,6 milliarder kroner i året, beregnet for 2025. Kundene i de minste selskapene har mest å hente. Nettleien utgjør en betydelig andel av det folk betaler for strøm, og besparelsene kan gi en betydelig positiv omdømmeeffekt.

På oppdrag fra NVE har THEMA analysert kostnadsgevinster av å innføre flere og mer omfattende digitaliserte arbeidsprosesser og av å utnytte stordriftsfordeler gjennom fusjoner av nettselskaper. På basis av erfaringene fra gjennomførte fusjoner og bransjeestimer på effekter av digitalisering, har vi beregnet konsekvenser for nettselskapenes besparelser, effektivitet og for kundenes nettleie. [Rapporten kan lastes ned her.](#)

Digitale løsninger kan gi store kostnadsreduksjoner på sikt

Potensielle effektivitetsgevinster ved å ta i bruk digitale løsninger antas å være betydelige på sikt, men størrelsesorden og når gevinstene kan realiseres er usikkert.

Det antas at digitale løsninger kan redusere drifts- og vedlikeholdskostnadene med 10 – 30 prosent, KILE-kostnadene med 50 – 60 prosent og nettapene med 5 – 10 prosent. Automatisering av repetitive oppgaver, forbedring og optimalisering av arbeidsoppgaver samt bruk av avansert analyse- og beslutningsstøtte er de viktigste kildene til kostnadsreduksjoner. Digitalisering kan gi betydelige tilleggsgvinster på sikt fordi mange av de nye teknologiske løsningene vil gjøre det mulig å utsette og til og med unngå investeringer i nettkapasitet. Kostnadene ved å ta i bruk slike løsninger kan være betydelige, men er ikke inkludert på grunn av mangel på gode estimer. Kostnadene antas likevel å være små i forhold til de betydelige gevinstene som kan realiseres. Anslagene er basert på samtaler med aktører i bransjen inkludert kraftselskapenes egen erfaring.

Minst 30 – 40 prosent besparelser i gjennomførte fusjoner

Vår analyse av fusjonsgevinster baserer seg på dybdeintervju og analyser av gjennomførte fusjoner eller oppkjøp av nettvirksomhet de senere årene, inkludert

- Nordlandsnett (Nordlandsnett, Dragefossen Kraftanlegg, Rødøy-Lurøy Kraftverk, i 2014 – 2016),
- Glitre Energi (EB Nett AS, Hadeland Nett, Lier Nett AS, i 2015),
- Eidsiva (Eidsiva Nett, Elverum Nett, i 2015),
- Haugaland Kraft (Haugaland Kraft Nett, Sunnhordaland Kraftlag, i 2016),
- Mørenett (Tafjord Kraftnett, Tussa Nett, i 2013),
- Hafslund (Hafslund Nett, Fortum Distribution, i 2014),
- Trønderenergi (Trønderenergi Nett, Selbu Kommunale Everk, Kvikne Rennebu Kraftlag, Oppdal Everk, 2016 – 2018)
- Fosen Nett (Fosenkraft og Rissa Kraftlag i 2015).

Fusjonsgevinstene i dette utvalget ligger på mellom 30 og 40 prosent av det minste nettselskapets drifts- og vedlikeholdskostnader. I enkelte tilfeller vises det til kostnadsreduksjoner som ligger betydelig over dette. Kostnadsbesparelsene skyldes en kombinasjon av lavere bemanning, lavere innkjøpskostnader og lavere IKT kostnader. Størsteparten av kostnadssynergiene tas ut over en periode på tre til fem år. Gjennomgående har bemanningsreduksjoner skjedd ved naturlig avgang, uten at ansatte har mistet jobben direkte som en følge av sammenslåingene. Noen ansatte kan ha fått andre arbeidsoppgaver.

Ytterligere gevinster fra sammenslåinger

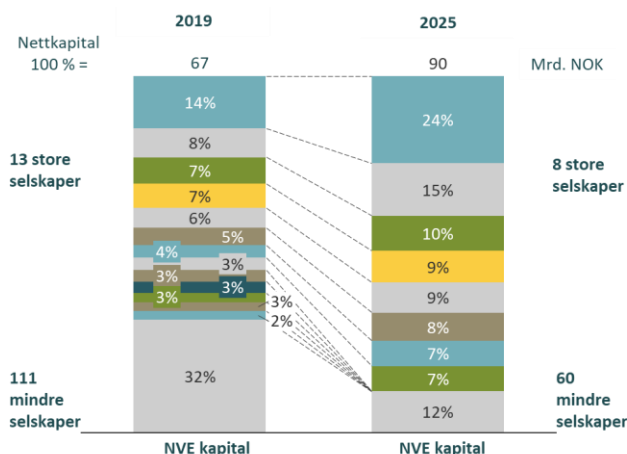
Mange av de intervjuede selskapene venter betydelig omstilling som følge av fusjonene, og det er viktig å ha tilstrekkelig kapasitet til å arbeide aktivt med endring, utvikling og ny teknologi. Større selskap har gjerne en bedre forhandlingsposisjon vis-a-vis leverandører og derfor bedre muligheter til å inngå gode avtaler, og større fagmiljøer gjør det lettere å rekruttere og beholde spisskompetanse. Videre gir samling av nettselskaper en større samlet investeringsramme og flere prosjekter som investeringer kan optimaliseres innenfor. Sammenslåinger kan dermed gi høyere nytte av investeringene enn det mindre nettselskaper kan realisere hver for seg.

Mange av de samme skalaeffektene og besparelsene kan oppnås gjennom ulike former for samarbeid, gjennom konserntilknytning eller i leverandørmarkedet. Men flere nettselskaper viser til at det i praksis kan være utfordrende å oppnå en tilsvarende størrelse på effektene fra samarbeid som ved full sammenslåing. Det skyldes blant annet mer krevende beslutnings- og styringsstruktur i samarbeidsløsninger sammenlignet med i et fusjonert selskap under en styring og ledelse.

Beregnete kostnadsgevinster hvis antall nettselskaper reduseres fra 124 til 68

De antatte sammenslåingene som ligger til grunn for analysen (se figure under), begrunnes geografisk. Vi har antatt at selskaper med under 90 prosent effektivitet går inn i større enheter og at selskaper med over 100 000 kunder søker konsolidering selv om de er over 90 % effektive. Rapporten anbefaler ikke konkrete fusjoner, og det er ikke gjort vurderinger av hva som er sannsynlig selskapsstruktur i 2025.

Figur 1 Antatt endring i selskapsstruktur fra 2019 til 2025

Simuleringen forutsetter følgende besparelser: To selskaper som slår seg sammen oppnår reduserte drifts- og vedlikeholdskostnader uttrykt som en andel av det minste selskapets drift- og vedlikeholdskostnader. Ved samling av flere enn to selskaper realiseres kostnadssynergier hos alle selskapene bortsett fra det

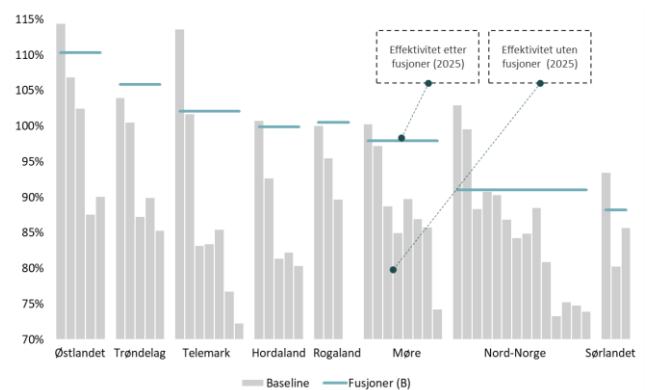
største. Vi antar kostnadssynergier på 40 prosent av drifts- og vedlikeholdskostnadene for selskaper med færre enn 30 000 kunder og 30 prosent av drifts- og vedlikeholdskostnadene for selskaper med flere enn 30 000 kunder. Ved digitalisering har vi antatt 10 prosent reduksjon i drifts- og vedlikeholdskostnader, 30 prosent reduksjon i KILE-kostnader, og 7 prosent reduksjon i nettapskostnader. Estimaten er konservative sammenlignet med realiserte fusjonsgevinster og med bransjens estimater for digitalisering.

Nettleien reduseres mer enn 2,6 milliarder i året, og mest i de minste selskapene

De årlige besparelsene utgjør en nåverdi på 60 mrd. kroner, hvorav 95 prosent tilfaller nettkundene i form av lavere nettleie. Analysen viser videre at nettleien reduseres mest for sluttkundene i de minste selskapene. I gjennomsnitt reduseres nettleien i små selskaper (dvs. mindre enn 30 000 kunder) med 7,8 øre/kWh i 2025 dersom de fusjonerer. Til sammenligning vil kundene i selskaper med over 100 000 redusere nettleien med 0,9 øre/kWh i samme tilfelle. Eksemplet viser kun effekten av de antatte fusjonene, besparelser fra digitalisering kommer eventuelt i tillegg.

De fusjonerte selskapene oppnår høyere effektivitet enn selskapene kan oppnå hver for seg. Enkelte selskaper får lavere effektivitet etter fusjon, særlig dersom de har vesentlig høyere effektivitet enn selskapene de fusjonerer med, se Figur 2. Hver gruppe av stolper viser selskaper pr. region som fusjonerer i et nytt felles selskap. De horisontale linjene viser effektivitet til det fusjonerte selskapet, stolpene viser effektivitet til hvert enkelt selskap alene (uten fusjon).

Figur 2 Utvikling i NVE effektivitet for de fusjonerte selskapene.

På samme måte har vi simulert effektivitet for selskaper som ikke inngår i fusjoner, dvs. selskaper med under 100 000 kunder og effektivitet over 90 prosent. Fusjonene fører til at den relative effektiviteten faller for de selskapene som ikke inngår i sammenslåingene. Det vil påvirke avkastningsmulighetene og øke effektiviseringsincentivene for dem som ikke deltar i fusjonene.

For mer informasjon kontakt Ståle Johansen
stale.johansen@thema.no / 9401 3909